

Trong số những người phản ứng trước cái chết của ông Muammar Gaddafi, ý kiến của phát ngôn nhân chính phủ Iraq Ali Al-Dabbagh, tuy khác biệt nhưng đúng như thế.

Ông Al Dabbagh, khi biết các nhà báo tóm tắt ý kiến, đã thản nhiên báo họ là Đới Tá Gaddafi đáng lẽ phải hỏi các bài học của cuộc Tổng Thống Saddam Hussein của Iraq. Ông còn báo là chính ông đã từng học như ông Gaddafi. Ông nói: “Tôi học như Gaddafi về sự phản của Saddam Hussein khi tôi gặp ông ta, biết Saddam giết dân mình. Nay Gaddafi cũng chịu chung sự phản vì ông cũng đã có những tội với nhân dân Libya.” Hơn thế ông khẳng định: “Đây là một thí dụ, một thí dụ đáng sợ. Saddam Hussein đã là một thí dụ như vậy. Chính Gaddafi đã khuyến cáo các lãnh tụ ở Ả Rập về một sự phản tổng thống. Nay chuyện cũng lại như vậy, và chúng ta cần phải có những thí dụ đó cho các lãnh tụ ở Ả Rập khác thay chuyện gì sẽ xảy ra từ một chế độ độc tài. Đây là một kết quả tự nhiên cho một chế độ độc tài.”

Mà quả ông Al Dabbagh nói đúng. Sau khi Hoa Kỳ mang quân lật đổ Saddam Hussein, chính ông Gaddafi đã thay thế thế đã thay đổi. Kể từ lúc đó ông đi gặp gỡ với Tây phương, hứa hẹn những trình bày nhân của mình, tìm cách làm hòa. Những như ông Al Dabbagh cũng đã gặp thích, ông Gaddafi mời họ học được một số bài học. Ông chỉ lòng Tây phương để được một cái nhìn kinh tế, nhưng ông vẫn tiếp tục các hi vọng nhân dân của mình.

Kể từ khi cuộc Cách Mạng Hoa Lài bắt đầu, Mùa Xuân Ả Rập xảy ra, dân chúng không còn chấp nhận chịu lùi bước trước đàn áp nữa.

Một khía cạnh nào đó, cái chết đau đớn của ông Gaddafi là chuyện hiểu như là một nhân bản. Cách đây vài tháng, khi cuộc chiến của phe nổi dậy đang còn gặp khó khăn, đang mình Tây phương bắt đầu một bình tĩnh, nhất là trong hoàn cảnh Anh và Pháp khám phá ra là họ đã phải sử dụng hết khả năng Không Quân của mình cho việc yểm trợ cho lực lượng nổi dậy, ông

có th c u m ng s ng c a mình và c a gia đình, tr n đi l u vong, v i s đ ng ý c a các nhóm Libya đ i l p và các đ ng minh Tây ph ng.

Ngay c cáo tr ng c a Tòa Án Hình S Qu c T cũng có m t giai đo n có th đi u đình đ c.

Nh ng không, ông đ i tá nh t đ nh s ng trong th gi i c a riêng mình, cai tr Libya nh là m t c s kinh doanh gia đình, gia đình ông dĩ nhiên, và bu c nhân dân s ng d i s tàn b o c a m t con ng i mà nh n th c b t đ u mang tính hoang t ng.

Ngay c khi Tripoli r i vào tay phe n i d y cách đây hai tháng, ông v n tin là nhân dân Libya ng h ông. Ch y v quê h ng Sirte, ông ti p t c ch huy cu c “kháng chi n,” b o v i s ng h ngày càng ít i là chi n th ng s ch trong nay mai. Cách đây ch vài tu n thôi, ông còn lên ti ng kêu g i “t ng n i d y, t ng kh i nghĩa” c a toàn dân. Và ngay trong nh ng ngày qua, trong khi thúc gi c nh ng ng i trung thành v i mình ti p t c chi n đ u, ông đã tính l n ra vào lúc h ng sáng, đ tr n thoát thân. Nh ng l n này thì ông đã đ quá tr .

Th c ra th i đ i Gaddafi i Libya đã k t thúc t mùa Hè năm nay, khi phe n i d y ăn m ng t i Qu ng tr ng Xanh, và xông vào khu dinh th c a ông đ nh y vào h b i ông t m th xem lãnh t h ng th s ng đ n m c nào. Lúc đó, h u h t gia đình ông đã tìm cách tr n kh i Libya. C u Seif, ng i mà đã có lúc Tây ph ng t ng s là b m t c a m t Libya ti n b h n, có l đã ch t, c u Muatassim, đ c nói chính là ch huy c a l c l ng đã c th Sirte, có l đã b b t hay b ch t cùng v i cha.

Cái ch t c a ông Gaddafi s làm n i da gà c a nh ng nhà đ c tài còn l i c a vùng Trung Đông và B c Phi, m t s cho đ n nay v n tin t ng là có th d p yên đ c cu c n i d y c a dân chúng. Ph i nói chi u h ng t ng lai c a h không có gì là l c quan. Hi n nay có ba thí d cho s k t li u m t ch đ c tài i R p hay Phi Châu: T ng Th ng Zine al-Abidine Ben Ali c a Tunisia b tr n hôm Tháng Giêng, và hi n đang s ng sung s ng i Saudi Arabi; Hosni Mubarak c a Ai C p, b l t đ hôm Tháng Hai, nay đang ng i tù; và Muammar Gaddafi thì đã ch t.

Nh ng có m t lý do sâu xa h n khi n nh ng nhà đ c tài i Phi Châu và trên th gi i ph i e ng i. M t nhà tranh đ u cho dân ch i Ghana, ông George Ayitteh thì gi i thích lý do m t cách h th ng h n. Ông nói các nhà đ c tài này cai tr nh n m đ c quy n trong sáu đ nh ch quan

tr ng: các l c l ng an ninh, truy n thông, h th ng công ch c, qu c h i, tòa án, và y ban b u c . Nh ng trong s sáu đ nh ch này, truy n thông ngày càng tr t ra kh i tay các nhà đ c tài vì s bành tr ng c a các đài phát thanh FM th ng m i và h n th , s bành tr ng c a Internet, nh t là thành th .

Ông Ayitteh nói là chính quy n h u nh b t l c trong vi c ki m soát Internet, trong khi radio là m t ph ng ti n truy n thông r t m nh Phi Châu. Và chính vì v y mà “ngày h s càng khó có th ti p t c duy trì quy n l c.”

H n th , s s p đ c a B c T ng Berlin và s tan rã c a Liên Xô sau đó đã ch m đ t vai trò c a Phi Châu nh là chi n tr ng cho hai phe trong Chi n Tranh L nh đ i đ u, v i hai siêu c ng và đ ng minh c a h h tr cho nh ng nhà đ c tài tuy đàn áp dân mình, nh ng s n sàng ch p nh n ch thuy t c a c ng qu c. M t s thay đ i trong chính sách c a Pháp cũng đã làm cho m t s nhà đ c tài đ ng nhi m c các c u thu c đ a h ng c ng.

Ông Laurent Gbagbo đã h c đ c kinh nghi m cay đ ng đó khi vào Tháng T , sau khi đ cho binh sĩ c a mình b n đ n th t vào dân, đã m t ch c b i m t l c l ng n i d y h tr b i quân đ i Pháp.

Nh ng có l y u t quan tr ng nh t là đô th hóa và tu i tr . Phi Châu ngày nay là m t l c đ a r t tr và áp l c dân s khi n ngày đa s c a h đ u l n lên trong các đô th . Và nh ng thanh niên đô th này th ng có ki n th c h n, hi u bi t h n, và đa s bi t Internet m t m c đ nào đó.

Cũng nh Trung Qu c đã khám phá ra, s thanh niên l u dân t nông thôn ra t nh làm vi c nay không có ý đ nh tr v nông thôn n a. H cũng có h c h n, hi u bi t h n, và đòi h i h n. Đ ng l ng r m t mà cha anh h ch p nh n gi đây không đ c h đ ng ý n a.

Tình tr ng này s t o áp l c lên các ch đ đ c tài, ngay c các ch đ Đông Á. Trung Qu c có th đang lão hóa r t nhanh nh ng có l ch a đ nhanh đ làm nh b t s b t m n và đòi h i c a gi i thanh niên đô th . Vi t Nam còn t ng đ i lão hóa ch m h n thành ra l i càng đ b nh h ng c a phong trào này h n.

Ti n thoái

Tác Giả: Lê Phan

Thứ Hai, 24 Tháng 10 Năm 2011 08:02

Và dĩ nhiên, đúng truy n th ng c a nh ng nhà đ c tài, h tin vào tuyên truy n c a mình. Tuy s bi n đ ng, b o lo n, tìm cách ki m soát đ th , nh ng h v n tin là ch có h m i có quy n cai tr đ t n c.

R i cũng có lúc h s th y nh ông Gaddafi là lúc c n thoái lui đã qua r i.